

МОН ИРЭЭДҮЙ ХХК

“МОН ИРЭЭДҮЙ” ХХК БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

2023 ОН

ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Монгол орны эргэн нөхөгдөх байгалийн баялаг болох Монгол малын арьс, ширийг орчин үеийн дэвшилтэт технологиор боловсруулан, байгаль орчинд хор нөлөө багатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг урьтал болгож, эх орондоо нэмүү өртөг шингээн, зах зээлийн эргэлтэнд оруулж, дэлхийн зах зээлд нэр нь танигдагсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх нь бидний эрхэм зорилго юм.

МОН ИРЭЭДҮЙ ХХК

Маркетинг, чанарын алба

**“МОН ИРЭЭДҮЙ” ХХК-ИЙН ХУД-Н 20-Р
ХОРООНЫ НУТАГ ДЭВСГЭРТ
БАЙРЛАХ “АРЬС ШИР
БОЛОВСРУУЛАХ” ҮЙЛДВЭРИЙН 2023
ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН
ТАЙЛАН**

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5036968/

ХЯНАСАН:

НИЙСЛЭЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН:

ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ГАРГАСАН:

“МОН ИРЭЭДҮЙ” ХХК-ИЙН
ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ:
А.ГАНБИЛЭГ

“МОН ИРЭЭДҮЙ” ХХК-НЫ
ГАДААД ХАРИЛЦАА, ЧАНАРЫН МЕНЕЖЕР:
С.БАТДАВАА

УЛААНБААТАР ХОТ 2023 ОН

**“МОН ИРЭЭДҮЙ” ХХК-ИЙН ХУД-Н 20-Р
ХОРООНЫ НУТАГ ДЭВСГЭРТ
БАЙРЛАХ “АРЬС ШИР
БОЛОВСРУУЛАХ” ҮЙЛДВЭРИЙН 2023
ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН
ТАЙЛАН**

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5036968/

ХЯНАСАН:

НИЙСЛЭЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН:

.....

ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ГАРГАСАН:

“МОН ИРЭЭДҮЙ” ХХК-ИЙН
ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ:
А.ГАНБИЛЭГ

.....

“МОН ИРЭЭДҮЙ” ХХК-НЫ
ГАДААД ХАРИЛЦАА, ЧАНАРЫН МЕНЕЖЕР:
С.БАТДАВАА

.....

АГУУЛГА

ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА	2
ТАЙЛАНГИЙН ТЕХНИКИЙН БУС ХУРААНГУЙ	2
ТӨСЛИЙН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ:	2
БИЗНЕСИЙН ТАНИЛЦУУЛГА	3
1.1 Үйлдвэрийн байр	
1.2 Хяналтын лаборатори	
ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ	5
ТӨСЛИЙН ЗОРИЛГО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	10
ТӨСЛИЙН ХҮЧИН ЧАДАЛ, ТЕХНОЛОГИ	10
МОН ИРЭЭДҮЙ ХХК-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ	14
Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө	15
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	16
Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	19
Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	19
Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	20
Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	21
Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх зардал	27
Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	28
Орчны хяналт-шинжилгээний үйл ажиллагааны зардал	31
Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	33
Удирдлага, менежмент, зохион байгуулалтын зардал	34
Менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн	
оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	35
БОМТ-г нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад танилцуулах ажлын төлөвлөгөө	36
БОМТ-г хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт зардал	37

ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

ТАЙЛАНГИЙН ТЕХНИКИЙН БУС ХУРААНГУЙ:

Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүргийн 20 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт байрлах “Мон-Ирээдүй” ХХК-ний Арьс, шир боловсруулах үйлдвэр нь 2006 оноос эхлэн үйл ажиллагаа явуулж ирсэн.

Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын гадаргад үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл бага, төсөл хэрэгжсэний дараах хугацаанд газрын ашиглалт нэмж явагдахгүй, газрын ашиглалтын зориулалтыг өөрчлөхгүй.

Үйл ажиллагаанаас хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх бага зэрэг нөлөөтэй. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл багаас дунд зэрэг, тайлант хугацаанд хөрсөн бүрхэвчийг нэмж хөндөхгүй. Хүн, тээврийн хэрэгсэл зорчих хэсгийн ашиглалтын талбайн хөрсөн бүрхэвчийн зулгаралт нэмэгдэнэ. Хог хаягдлын хадгалалт, зайлуулалтаас эхтэй бохирдол нэмэгдэх эрсдэлтэй.

Үйл ажиллагаанаас усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөө ихтэй. Гадаргын усны урсацад нөлөөлөхгүй, тайлант хугацаанд усны ашиглалтын бодит хэрэглээ нормативт хэрэглээнээс бага зэрэг өсч болзошгүй. Цэвэршүүлээгүй бохир ус байгальд нийлүүлэхгүй. Цэвэр усны ашиглалт, хэрэглээ дунд зэрэг болсон. Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл дунд зэрэг. Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхгүй. Төслийн үйл ажиллагаанд Байгалын цогцолбор газрын бүс өртөхгүй. Төслийн үйл ажиллагаанд түүх соёлын дурсгалт зүйлс өртөхгүй. Төсөл хэрэгжих орчин хүн нягт шигүү суурин бүсэд байрлах учир хүн амд төслийн үе шатны ажлуудаас шууд болон шууд бус сөрөг нөлөөлөл үзүүлэнэ.

Үнэлгээний ажлын явцад арьс, шир боловсруулах үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад байгаль орчин, хүн амын эрүүл мэндэд үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөлүүд тэдгээрийн цар хүрээг тооцон сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх багасгах арга хэмжээний зөвлөмж, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг боловсрууллаа.

ТӨСЛИЙН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ:

Төслийн нэр: Арьс, шир боловсруулах үйлдвэрлэл.

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Мон ирээдүй” ХХК

Улсын бүртгэлийн дугаар 9011054113

Регистрийн дугаар 5036968

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг: Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүргийн 2 дугаар хороо ХД-143, арьс, ширний үйлдвэрийн хашаанд өөрийн байранд.

Захирал А.Ганбилэг Утас: 99119620, 99191771

Цахим хаяг: monireedui_1934@yahoo.com

www.monireedui.mn

Facebook: [Mon ireedui Co.,ltd](https://www.facebook.com/MonireeduiCo)

БИЗНЕСИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

1934 онд байгуулагдсан “Аж үйлдвэрийн комбинат” буюу “Бээлийний шеврет” үйлдвэрийн суурин дээр “Мон-Ирээдүй” ХХК-г 2005 оны 12-р сарын 31-ний өдөр 4 хүний хөрөнгө оруулалт, санаачилгаар үүсгэн байгуулсан.

2010, 2014, 2017, 2018 онуудад БНХАУ, БНСУ, Итали улсуудад үйлдвэрлэгдсэн орчин үеийн арьс шир гүн боловсруулах тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл хийснээр химийн болон механик боловсруулалтын үйлдвэртэй болон өргөжиж одоогийн байдлаар жилд 500 мянган ширхэг бог, 100 мянган ширхэг бод малын арьс ширийг хагас боловсруулах, 54 мянган мкв савхи үйлдвэрлэх хүчин чадалтайгаар үйл ажиллагаа явуулж байна.

Компанийн зорилго, алсын хараа Хүснэгт №1.

Алсын хараа	Монгол савхи, дэлхийн брэнд
Эрхэм зорилго	Монгол орны эргэн нөхөгдөх байгалийн баялаг болох Монгол малын арьс, ширийг орчин үеийн дэвшилтэт технологиор боловсруулан, байгаль орчинд хор нөлөө багатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг урьтал болгож, нэмүү өртөг шингээн дэлхийн зах зээлд танигдагсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх нь бидний эрхэм зорилго юм.
Уриа	Шинэ өнгө, дэвшилтэт технологи, шилдэг бүтээгдэхүүн

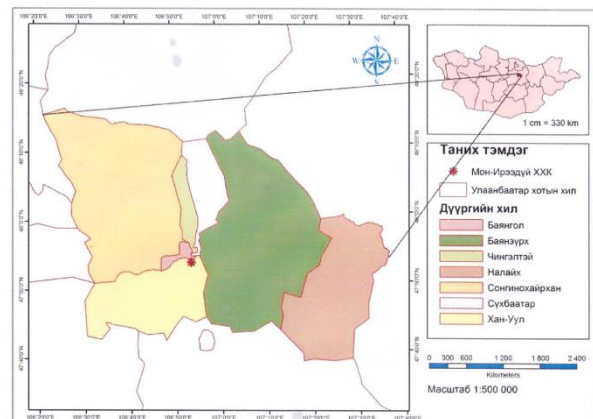
1.1. Үйлдвэрийн байр:

“Мон-Ирээдүй” ХХК нь Нийслэлийн Засаг даргын 2007 оны 2 дугаар сарын 16 өдрийн А-63 тоот шийдвэрийг үндэслэн нэгж талбарын **1780800533** дугаар бүхий **1468** м² газар, 2007 оны 9 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 397 душаар шийдвэрийг үндэслэн нэгж талбарын **1780800537** дугаар бүхий **1316** м² газрыг тус тус үйлдвэрлэлийн зориулалтаар 15 жилийн хугацаатайгаар **000028846**, **000028845** тоот эзэмших эрхийн гэрчилгээтэй.

Анхан шатны боловсруулалтын үйлдвэр:

Анхан шатны боловсруулалт хийх үйлдвэрийн байр нь 3,000 мкв талбайтай бөгөөд хоногт 5,500-6,000 ширхэг арьс шир хагас боловсруулалт хийх, 1,000-2,000 ширхэг гүн боловсруулсан арьс будах хүчин чадалтайгаар ажиллаж байна.

Зураг 1. Үйлдвэрийн байр

Механик боловсруулалтын үйлдвэр:

Механик боловсруулалтын үйлдвэр нь 1,000 мкв талбайтай бөгөөд 2014 болон 2017 онуудад тоног төхөөрөмжийн өргөтгөл хийж хоногт 42,000 дмкв гүн боловсруулсан богийн арьс, 30,000 дмкв гүн боловсруулсан бодын шир /crust/, 40,000 дмкв гүйцэт боловсруулсан хувцас, бээлий, гутлын дотрын зориулалттай зөөлөн савхи, цүнх жижиг эдлэл, гутлын зориулалттай шир, шевро үйлдвэрлэх хүчин чадалтайгаар ажиллаж байна.

Зураг 2. Механик үйлдвэрийн зураг

1.2. Хяналтын лаборатори:

Бид байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг нь багасгах, чанартай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх зорилгоор жил бүр шат дараатай арга хэмжээ авч явуулж байдаг. Үүний нэг гол жишээ бол үйлдвэрийн дэргэд 2012 онд 17 сая төгрөгийн өртөг бүхий дамжилга дундын лаборатори байгуулж ажилснаар үйлдвэрээс гарч буй бохир усан дахь сульфид, умбуур бодис, хром зэрэг бохирдолыг үзэж, түүний дагуу бохирдолыг бууруулах арга хэмжээ авч ажилладаг. Мөн бүтээгдэхүүний дамжлага дундын чанарын хяналтыг хийж гүйцэтгэдэг.

Зураг 3. Хяналтын лаборатори

ТӨСЛИЙН ЗОРИЛГО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

“Мон ирээдүй” ХХК нь 2005 онд байгуулагдсан бөгөөд малын гаралтай түүхий эд болох арьс, ширийг хагас болон гүн, гүйцэт боловсруулан зохистой үйлдвэрлэлийг урьтал болгон энэ салбартаа тогтвортой үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Монгол Улсын Засгийн Газраас дотоодын үйлдвэрүүдийг дэмжин ажиллаж байгаа бөгөөд гүн боловсруулсан бүтээгдэхүүний экспортын хэмжээг нэмэгдүүлэх зорилт тавин ажиллаж байна.

ТӨСЛИЙН ХҮЧИН ЧАДАЛ, ТЕХНОЛОГИ

Төслийн хүчин чадал: Тус үйлдвэр нь хонь, ямааны хагас боловсруулсан арьс, үхэр, сарлагын хагас боловсруулсан шир, адууны шир, хонь ямаа, үхэр сарлыгн гүн боловсруулсан арьс, шир гүйцэт боловсруулсан бэлэн савхи зэрэг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэн гадаад дотоотын зах зээлд нийлүүлдэг.

“Мон ирээдүй” ХХК-ний Арьс, шир боловсруулах үйлдвэр нь 2788 м2 талбай бүхий цэвэр, бохир ус, уурын холболттой барилгад үйл ажиллагаа явуулж байна. Мөн Сонгинохайрхан дүүргийн нутаг дэвсгэрт орших “Эмээлт” тосгонд нийтдээ 300.000 бог, 40.000 бод малын арьс, шир чанарын хамгаалалт хийн хадгалах хүчин чадалтай 3 га газарт 6 хэсэг агуулахтай.

Зураг . Үндсэн түүхий эд**Зураг . Хагас боловсруулсан арьс****Зураг . Гүн боловсруулсан арьс****Зураг . Савхи бэлэн бүтээгдэхүүн**

“Арьс, шир, үслэг боловсруулах үйлдвэрт тавигдах ерөнхий шаардлага” Монгол Улсын стандарт MNS 5480:2005 үйлдвэрийн хүчин чадлаар нь үйл ажиллагааны чиглэлээр нь боловсруулах түүхий эдийн нэр төрлөөр нь тус тус ангилдаг.

Тус үйлдвэр нь өдөрт хагас боловсруулсан 4000 ш, гүйцэт боловсруулсан 350 ш хонь, ямааны арьс, хагас боловсруулсан 720 ш, гүйцэт боловсруулсан 200 ш үхрийн шир боловсруулдаг бөгөөд жилд 1.2 сая ширхэг богийн арьс, 300 мянган ширхэг бод малын ширийг хагас боловсруулан 54.0 мян.м² савхи үйлдвэрлэх хүчин чадалтай.

Арьс, шир боловсруулах үйлдвэрийн технологийн шат дамжлага.

“Мон ирээдүй” ХХК-ийн Арьс, шир боловсруулах үйлдвэр нь бод, богын арьсанд анхан шатны боловсруулалт хийдэг үйлдвэрийн бүтэц зохион байгуулалтыг үзүүллээ.

Арьс, шир боловсруулах үйлдвэр дараах технологийн дамжлагаас бүрддэг.

Зураг . Технологийн ерөнхий схем

Арьс, ширийг идээлэх технологийн дагуу сульфат, хромын суурилаг давсыг хэрэглэж идээлсэн хагас боловсруулсан арьс, ширийг нойтон хөх арьс, шир буюу wet blue гэж нэрлэнэ. Хромын идээлгээр боловсруулсан нойтон хөх арьс шир” MNS 4724-99 стандартад ямаа, хонины арьс ба адуу, үхрийн ширийг боловсруулах wet blue буюу нойтон хөх арьс, шир гэж шинж чанарыг тодорхойлох шошго зүүх, баглаж боох, тээвэрлэх, худалдаалдаг.

PART 1: ХИМИЙН БОЛОВСРУУЛАЛТЫН ЦЕХИЙН ДАМЖЛАГЫН БУДУУВЧ

Механик боловсруулалтын ерөнхий процесс:

Механик боловсруулалтын шатанд химийн боловсруулалт хийгдсэн арьсыг вакум болон чөлөөт хатаалгын дамжлагаар хатааж эргүүлэн чийг өгөн зөөлрүүлэн жигд сунган тэнийлгэх механик ажиллагаа бүхий процесс явагдана. Бод, богийн арьс эсвэл савхины зориулалтаас хамаарч будах, индүүдэх эсвэл хээтэй арлах дамжлага явагдана.

Механик боловсруулалт хийгдэж эцсийн бүтээгдэхүүн бэлэн болсны дараа 1, 2, 3-р зэргээр ялган чанарын хяналт хийснээр харилцагчдад нийлүүлэхэд бэлэн болно. Механик боловсруулалтын үргэлжлэх хугацаа 6 хоног.

PART 2: МЕХАНИК БОЛОВСРУУЛАЛТЫН ЦЕХИЙН ДАМЖЛАГЫН БҮДҮҮВЧ

Зураг. Механик боловсруулалтын цехийн технологийн ерөнхий схем

“МОН ИРЭЭДҮЙ” ХХК-НЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ

Үндсэн зорилго, зорилт. “Мон-Ирээдүй” ХХК-ийн арьс, шир боловсруулах үйлдвэрийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-ний үндсэн зорилго нь төслийг хэрэгжүүлэх явцад үүсэх бүхий л сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг төслийн хэрэгжилтийн хүрээнд авч үзэн, холбогдох зардлыг бодитоор төлөвлөж, улмаар энэхүү төлөвлөгөөг төсөл хэрэгжүүлэгч дагаж мөрдсөнөөр байгаль орчин, нийгмийн хамгааллын үүргээ хангах нөхцөлийг бүрдүүлэх юм.

БОМТ-ний зорилгыг хангахын тулд төсөл хэрэгжүүлэгчийн санхүүгийн чадавхийн хүрээнд нийгмийн хариуцлагыг өндөржүүлэхэд чиглэсэн дараах зорилтыг хангана. Үүнд:

1. БОМТ-нд тусгасан ажлын дараалал, түүнийг хийж гүйцэтгэснээр хүрэх үр дүнг төсөл хэрэгжүүлэгчийн үйл ажиллагаа, санхүүгийн боломж нөөцтэй уялдуулах;
2. БОМТ-ний хэрэгжилтийг төсөл хэрэгжүүлэгч өөрөө болон оршин суугчдын зүгээс хэрхэн хянаж, харилцан хамаарал бүхий бодит үр дүнд хүрэх;
3. БОМТ-г хэрэгжүүлснээр төсөл хэрэгжүүлэгчийг хөндлөнгийн хяналт, шалгалтад бэлэн байлгах.

Хамрах хүрээ. БОМТ нь төслийн үйл ажиллагааны цар хүрээнд байгаль орчин, нийгмийн хамгааллын дараах асуудлыг хамарч, хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөнө. Үүнд:

1. Төслийн хүрээнд бий болох сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг төлөвлөж, холбогдох зардлыг тооцох;
2. Үйлдвэрлэлийн осол, эрсдэл, аюултай нөхцөл байдал үүссэн үед хүний эрүүл мэнд, байгаль орчныг хамгаалах бодлогыг тодорхойлох;
3. Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх арга замыг зааж, холбогдох зардлыг тооцох;

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

БОННУ-ний тайланд төслийн цар хүрээнд бий болох сөрөг нөлөөллийн эрчим нь дунд түвшинд байна гэж тодорхойлсон бөгөөд сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах боломжтой гэж үзсэн. Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний 2023 онд 64,720.5 мян.төг төлөвлөсөн.

2023 онд БОМТ-ний хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд 157,487.8 мян.төг зарцуулсан бөгөөд биелэлтийн тайланг дараахь байдлаар тайлагнав:

Хүснэгт Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний тайлан

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ болон хийгдсэн ажил хавсралт мэдээлэл	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлсэн хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6
1. АГААРЫН ЧАНАР						
1.1	Бохир усны шугам хоолойн битүүмжлэл алдагдсанаас нэвчиж байгальд асгаран орчны агаарыг бохирдуулах;	Үйлдвэрийн бохир усны шугам хоолойг тогтмол цэвэрлэх, хатуу болон шингэн хаягдлаар агаар бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ авах;	Үйлдвэрлэлийн бохир ус дамжуулах, хуримтлуулах чанн, шугамд сайжруулалт хийлээ. ХАВСРАЛТ№1	20,850.0	2-р улирал	Агаарын тухай хууль MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4990:2015 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага. MNS 5885:2008 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага. MNS 5002:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага MNS ISO 226:2003 Дуу чимээ- хэвийн норм, түвшний хэмжээ
1.2	Арьсны тосыг дутуу авснаас болон хаягдал бохир ус хүчилтөрөгчтэй исэлдсэний улмаас хийн төлөвт шилжсэн хэсэг нь агаарт тархсанаас элдэв үнэр гарах	Арьсны тосыг гүйцэд авах, ургамлын ба цагаан идээлэгтэй технологийг нэвтрүүлэх зэргээр технологийн шинэчлэл хийх, агааржуулалтын систем сайжруулах	Цэвэрлэх байгууламжийн агааржуулах системийг сайжруулав. ХАВСРАЛТ№2	3,320.0	2,3-р улирал	
1.3	Арьс шир боловсруулах үйлдвэрт хэрэглэгдэж байгаа химийн бодисын ууршилтаас агаар бохирдох;	Химийн бодис асгарч ууршихаас бүрэн хамгаалах, орц, норм хэмжээг хэтрүүлэхээс сэргийлж байнгын хяналт тавьж ажиллах;	Химийн бодисын агуулахын шал, тавцан, аюулгүйн төхөөрөмжүүдийг сайжруулав. ХАВСРАЛТ№3	1,200.0	2-р улирал	
1.4	Ажлын байрны темпера-тур, гэрэлтүүлэг, чийг, дуу чимээ, шуугиан зэрэг ажлын байрны орчин, эрүүл ахуйн шаардлага зөрчигдөж агаарын бохирдлын нөлөөлөл үзүүлэх болзошгүй.	Агаар дахь хорт бодисын хэмжээг ЗДХ-нээс хэтрүүлэхгүй байх, ажлын байрны агаарын темпера-тур, гэрэлтүүлэг, чийг-лэгийн хэмжээг хянаж, стандартын хэмжээнд байлгах.	Агаарын чийг температур хэрэгслийг сайжруулав.	300.0	1-р улирал	

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ болон хийгдсэн ажил хавсралт мэдээлэл	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлсэн хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6
2. ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗРЫН ДООРХИ УС						
2.1	Үйлдвэрийн технологийн усны хэрэглээнээс үүдэн цэвэр усны нөөцөд хомсдол үүсэх эрсдэлтэй	Усны нөөц хомсдохоос урьдчилан сэргийлэх, усыг цэвэршүүлэх, хэмнэлтэй ашиглах, эргүүлэн ашиглах технологийг нэвтрүүлэх;	Ажил үүргийн хуваарийн дагуу хийгдэх тул үйл ажиллагааны зардалд багтана		Үйл ажиллагааны турш	Усны тухай хууль, 2012 MNS 6561:2015 Хүрээлэн буй орчин. Усны чанар. Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага. MNS 5582:2006 Усны чанар. Арьс шир, үслэг боловсруулах
		Тоолуурын заалтын дагуу ус ашигласны төлбөрийг цаг тухайд нь төлж байх;	Үйлдвэр дотор		Сар бүр	үйлдвэрээс урьдчилан цэвэрлэх байгууламжид нийлүүлэх технологийн хаягдал ус. MNS 6148:2010. Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ.
2.2	Хаягдал бохир ус стандартад заасан хэмжээнээс давах, улмаар газрын доорх ус бохирдох сөрөг нөлөө үзүүлэх	Үйлдвэрээс гарч буй бохир усанд /хром болон шохойтой ус/ шинжилгээ хийлгэх;	Үйлдвэрээс гарч буй усанд тогтмол шинжилгээ хийнэ. БАЙГАЛЬ ОРЧИН ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ТӨВ ЛАБОРАТОРИ болон УСУГ-н лаборатори	Орчны хяналт шинэжилгээ	Улиралд 1 удаа	
		Бохир ус цэвэрлэх байгууламж үйл ажиллагаа сайжруулалт	Бохир уснаас лаг салгах төхөөрөмж 52,000юанаар худалан авч суурилуулан ажиллуулав. ХАВСРАЛТ №4	25,220.0	1 удаа	
3. ХӨРС, ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ						
3.1	Үйлдвэрийн болон ахуйн гаралтай хатуу хог хаягдал, шингэн бохир усаар хөрс бохирдох;	Хөрсний бохирдлын шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар тогтоосон хугацаанд хийлгэж байх;	Үйлдвэрийн бүсэд	Орчны хяналт шинэжилгээ	Үйлдвэр лэлийн явцад улиралд 1 удаа	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан 2018 оны 04 сарын 05

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ болон хийгдсэн ажил хавсралт мэдээлэл	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлсэн хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6
		Үйлдвэрийн аюултай хог хаягдлыг “Цэцүүх трейд” ХХК-тай хийсэн гэрээний дагуу зайлуулж байх;	Үйлдвэрийн бүсэд	Хог хаягдлын зардал тооцсон	Үйлдвэрлэлийн явцад улиралд 1 удаа	өдрийн А/82/128 тоот тушаал MNS 5850:2019. Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ.
3.2	Химийн боловсруулах цехийн хойд тал болон механик боловсруулах цехийн зүүн талын шороон зам бүхий газар химийн бодис (хром)-оор бохирдсон	Үйлдвэрийн гадна талбай дахь хромоор бохирдсон хөрсийг саармагжуулах, бохирдлыг бууруулах, цэвэрлэгээ, арчилгааг тогтмол хийж байх;	Үйлдвэрийн баруун талын талбайг цардаж мөн блокон хавтангаар талбайг хучих ХАВСРАЛТ №5	9,450.0	Улиралд 1 удаа	
4. УРГАМЛАН НӨМРӨГ						
4.1	МБҮ-ийн зүүн хаалганы орчимд 90 м ² хэсэгхэн орон зайг ургамалжуулах	Үйлдвэрийн гадна орчныг зүлэгжүүлэх, цэцэг тарьж тохижуулах	МБҮ-ийн зүүн хаалганы хэсэгт	100,0		MNS 5918:2008. Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах
4.2	Дүйцүүлэх хэлбэрээр мод тарих	НБОТ-тай хамтарж ажиллах	ХУД-н тохижилт үйлчилгээний газартай хамтран 200 ширхэг улиас тарив. ХАВСРАЛТ №6	2,000.0		Техникийн ерөнхий шаардлага
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээний нийт зардал				62,090.0		

Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Тухайн орчинд үйлдвэрийн төвлөрөл бий болсноос үүдэн ургамал, биологийн төрөл зүйл нэгэнт устаж үгүй болсон тул үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас шалтгаалж ургамал, биологийн төрөл зүйл шинээр устах байдал гарахгүй. Тиймээс орчны нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээг төлөвлөх шаардлагагүй гэж үзлээ. /тохижилтын хэсэг Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний “Хөрс хөрсөн бүрхэвч” 3.2 хэсэгт хамааруулан хийгдэнэ/

Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

“Мон-Ирээдүй” ХХК нь хотын баруун урд хэсэгт, үйлдвэрийн районд байрлах тул түүх, соёлын дурсгалт зүйлст үзүүлэх нөлөөллийг тодорхойлох шаардлагагүй болохыг БОННУ-гээр тогтоосон тул зардал төлөвлөөгүй болно.

Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Урьдчилан сэргийлэх менежмент. Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад гарах болзошгүй осол, эрсдэлийг урьдчилан тооцох, дотоод хяналтыг байнга тавих, ослын үед яаралтай арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай материал болон авран хамгаалах хэрэгслийг нөөцлөн, ажиллагсад хөдөлмөр аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, сургалт явуулан, үйл ажиллагаанд дотоод хяналт тавина.

Осол, эрсдэлээс хамгаалах арга хэмжээг БОННУ-ний сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний зөвлөмжийг даган хэрэгжүүлэх бөгөөд энд дараах дүрэм, журам, стандартуудыг баримтална. Үүнд:

- Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага MNS 4990:2015;
- Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 4968:2000
- Галын аюулаас хамгаалах нийтлэг асуудал. Галын ангилал. MNS 4284:2018
- Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулах. Ерөнхий шаардлага MNS 6458:2014

Үйлдвэрийн технологи үйл ажиллагаанаас үүдэн тоног төхөөрөмж эвдрэх, ажиллагсад бэртэж гэмтэх зэрэг осол, эрсдэл гарах болзошгүй тул осол, эрсдэлийг урьдчилан тооцох, ажиллагсдыг хамгаалах хувцас, хэрэгслээр хангах, дотоод хяналтыг байнга тавих, болзошгүй ослын үед яаралтай хэрэглэх анхны тусламжийн багаж хэрэгсэл, эм тариаг бэлэн байлгах хэрэгтэй.

Ажиллагсад хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, сургалт явуулан, үйл ажиллагаанд дотоод хяналт тавих үүрэг “Дотоод хяналтын алба” болон ХАБЭА-н инженер тавигдана. Үйлдвэр нь осол эрсдэлээс хамгаалахад хөдөлмөр хамгааллын арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээс гадна мөн объектын харуул, хамгаалалтыг онцгойлон анхаарч тодорхой зардал төлөвлөнө.

Эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх төсөв. Төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд осол эрсдэлээс хамгаалах нөхцөлийг бүрдүүлэх материаллаг хэрэгцээнд жилд 3,420.0 мянган төгрөг төлөвлөв. Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны стандарт шаардлагыг мөрдөж ажиллах, ажиллагсдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгслээр хангах, тэднийг осол эрсдэлээс хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх ажлыг төсөл хэрэгжүүлэгч зохион байгуулж хэрэгжүүлээр төлөвлөсөн бөгөөд 2022 онд 30,901.0 төгрөгөөр хэрэгжүүлсэн байна.

Хүснэгт. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжүүлэлт

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ажиллагсдын эрүүл мэндэд нөлөөлж болзошгүй	Ажиллагсдын эрүүл мэнд, хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй байдлыг хангах ажлын хүрээнд хамгаалах хэрэгслээр хангах;	Үйлдвэрийн технологийн дамжлага бүрт ажиллагсдын хүрээнд			28,700.0	2023 оны ажлын жилд.	“Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай” хууль Монгол Улсын Засгийн газрын 2011 оны 11 дүгээр сарын 9-ны өдрийн 311 дүгээр тогтоолын хавсралт
		Хоргүйжүүлэх аарц, сүү өгөх Витаминжуулалт		41	20.0	3,700.0		
		Ажиллагсдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах		30	30.0	1,350.0.	Үйлдвэрлэлийн явцад 12-р сард төлөвлөсөн	
2	Эрх зүйн зохицуулалтын дутмаг байдал	Дотоод хяналтын журам боловсруулан батлуулж, түүнийг мөрдөж ажиллах	Нийт үйлдвэрийн хүрээнд	Үйлдвэрийн удирдлагын үйл ажиллагаагаар			2023 оны 4 дүгээр улиралд	“Галын аюулгүй байдлын тухай” хууль, MNS 4244:1994 Галын аюулгүй байдал. Ерөнхий шаардлага
3	Осол дөхөх тохиолдлын болзошгүй нөлөө	Дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгахад чиглэсэн арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх	ХАБЭА, осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангуулах			1350.0		

4	Үйлдвэрийн ослын уршигт байдлын болзошгүй нөлөө	Болзошгүй аваарь ослын үед яаралтай хэрэглэх анхны тусламжийн багаж хэрэгсэл, эм тариаг бэлэн байлгах, сэлбэх;	ажлын хүрээнд			10,500.4		
5	Гал түймрийн болзошгүй эрсдэл	Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх, гарсан тохиол-долд түүнийг шуурхай унтраах багаж хэрэгслийн иж бүрдлийг бэлэн байлгах, сэлбэх;				600.0		
Осол, эрсдлээс хамгаалах төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний зардал						46,800.4		

Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хог хаягдлын эрх зүйн орчин

Хог хаягдлын эрх зүйн орчны шинэчлэл. Хог хаягдлын менежментийн талаар сөрөг нөлөөллийг бууруулах хэсэгт тодорхойлсон бөгөөд шингэн бохир хаягдлаас бусад хог хаягдлыг зөвшөөрөгдөх тусгай хогийн цэгт хаях байдлаар шийдвэрлэж ирсэн нь одоогийн зохицуулалтаар тохиромжгүй болжээ. Энэ нь “Хог хаягдлын тухай” хуульд өөрчлөлт орохоос өмнөх үеийн зохицуулалт байсан бөгөөд холбогдох хуульд өөрчлөлт орсноор хог хаягдлын менежментийг өөрчлөх зайлшгүй шаардлагатай болж байна. Үүнд:

- Энгийн хог хаягдал хаях цэгийн зөвшөөрлийг Улаанбаатар хотын Засаг даргаас (9.1.2) авах бөгөөд тус тогтоосон цэгээс өөр газар хог хаягдал хаяхыг хориглоно (10.3.5). Үүсгэсэн хог хаягдлыг ангилан ялгаж (10.2.1) хог хаягдлаа зориулалтын хогийн сав болон тус цэгт хаях, эсхүл хог хаягдал цуглуулж тээвэрлэх эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ (10.2.4).
- Энгийн хог хаягдал түр хадгалах сав нь хог хаягдал салхиар тархах, хур тунадасны ус хуримтлагдах, шүүрэл ялгарахаас сэргийлсэн, галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн, хог хаягдлыг ангилах, ачих, цуглуулах технологид нийцсэн байна (15 дугаар зүйл).
- Үүссэн аюултай хог хаягдлаа эрх бүхий байгууллагад, эсхүл тогтоосон тусгай цэгт хүлээлгэн өгөх үүрэгтэй (10.2.5), хог хаягдлын улмаас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд хохирол учруулсан, учруулж болзошгүй байдал бий болсон тохиолдолд хотын Засаг дарга болон онцгой байдал, цагдаа, эрүүл мэндийн байгууллагад мэдэгдэнэ (10.2.15);
- Боловсруулах үйлдвэр нь үйл ажиллагааныхаа шат дамжлага бүрт хог хаягдлыг бууруулах, ангилах, дахин ашиглах, зүй зохистой хаях дадал зуршлыг хэвшүүлэх (10.2.8) бөгөөд ажилтан албан хаагчдаа хог хаягдлын талаархи сургалтад хамруулан, мэдлэгийг дээшлүүлэх (10.2.12), хууль тогтоомж, стандартын шаардлагыг хангаж ажиллана (10.2.14).
- Ил задгай хог хаягдал шатаах (10.3.3), хог хаягдлыг хогийн сав болон тогтоосон цэгээс бусад газарт хаях (10.3.5) болон хөрс бохирдуулагч жорлон байгуулах (10.3.6)-ыг мөн тус хуулийн 10 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн заалтуудаар тус тус хориглосныг анхаарах хэрэгтэй.
- Энгийн хог хаягдлын мэдээг хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаа эрхэлдэг иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага батлагдсан маягтын дагуу Сонгинохайрхан дүүрэгт, аюултай хог хаягдлын мэдээг нийслэлд хуулиар тогтоосон хугацаанд хүргүүлж (11.3), дүүрэг нь мэдээгээ нийслэлд, нийслэл нэгдсэн мэдээг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тогтоосон хугацаанд (хугацааг журмаас харна уу) хүргүүлнэ (11.4).

Холбогдох эрх зүйн баримт бичгүүд:

- “Энгийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий шаардлага” (БОАЖ-ын Сайдын 2018 оны 11 дүгээр сарын 17 өдрийн А/443 дугаар тушаалын хавсралт). Хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, хог хаягдлыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулж, байгалийн нөөц баялгийг хэмнэх, хог хаягдлын менежментийг боловсронгуй болгох зорилгоор хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин

боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагааг эрхлэхэд тавигдах ерөнхий шаардлага болон үйл ажиллагааны харилцааг зохицуулахад энэхүү журмыг удирдлага болгоно.

- Хог хаягдлын улсын мэдээллийн нэгдсэн сангийн тогтолцоо, бүрдэл болон мэдээлэл төвлөрүүлэх журам (БОАЖ-ын Сайдын 2018 оны 11 дүгээр сарын 12-ны өдрийн а/428 дугаар тушаалын хавсралт). Энэхүү журмын зорилго нь хог хаягдлын менежментийн мэдээллийг бүрдүүлэх, мэдээллээр хангах хог хаягдлын улсын мэдээллийн нэгдсэн сан (цаашид “мэдээллийн сан” гэх)-ийн тогтолцоотой холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино. Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг дарга тухайн орон нутагт энгийн хог хаягдлын үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас мэдээ тайланг бүрэн хүлээн авах ажлыг зохион байгуулж, жил бүрийн 12 дугаар сарын 15-ны дотор нийслэлийн Засаг даргад батлагдсан маягт, загварын дагуу цахим болон цаасан хэлбэрээр хүргүүлнэ (6.4.1). Нийслэлийн Засаг дарга тухайн орон нутагт аюултай хог хаягдлын үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас мэдээ тайланг бүрэн хүлээн авах ажлыг зохион байгуулж, жил бүрийн 12 дугаар сарын 20-ны дотор Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад батлагдсан маягт, загварын дагуу цахим болон цаасан хэлбэрээр хүргүүлнэ (6.4.2). Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн жилд гүйцэтгэсэн ажлын тайлангаа байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын баталсан маягтын дагуу гарган мэдээллийн нэгдсэн санд оруулах ба эх тайланг байгаль орчны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын архивт 5 жил хадгална (6.5).

Баримтлах зарчим. Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад “Хог хаягдлын менежмент”-ийн төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх ба дараах зармыг баримтална. Үүнд:

- “Хог хаягдлын тухай” Монгол Улсын хууль болон олон улсын хууль тогтоомж, дүрэм журмыг дагаж мөрдөнө.
- Хог хаягдлын менежментийн хүрээнд байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын 2019 оны 5 дугаар сарын 07-ны өдрийн “Хог хаягдлын менежмент” Үндэсний чуулганаас гаргасан зөвлөмжийг дагаж мөрдөнө.
- “Хог хаягдлын менежмент”-д олон улсын ангилал, тэмдэг тэмдэглэгээ, жишигт нийцсэн сав баглаа боодлыг ашиглана.

Хог хаягдлыг түр хадгалах. Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад үүссэн хог хаягдлыг ангилах, өөр дээрээ түр хадгалахад “Хог хаягдлын тухай” хуульд заасан шаардлагад нийцүүлэх бөгөөд “Хог хаягдлын тухай” хуулийн 7 дугаар бүлгийн 14 дүгээр зүйлд заасан “Энгийн хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, тээвэрлэх” үйл ажиллагааны хүрээнд хэрэгжүүлнэ.

Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас гарч байгаа хог хаягдлыг дараах эрэмбээр түр хадгална. Үүнд:

- Үүссэн хог хаягдлыг “Үйлдвэрийн хог хаягдлын цэг” хүртэл эх үүсвэр дээр нь цуглуулж маш богино хугацаагаар хадгална.
- Эх үүсвэр дээр хаягдал цуглуулах ажиллагаа нь хаягдлыг ангилсан хэлбэрээр цуглуулах нөхцөлийг хангасан байх бөгөөд эрх бүхий этгээдэд шилжүүлэх хүртэл хадгална.

- Түр хугацаагаар хадгалах “Үйлдвэрийн хог хаягдлын цэг” нь элдэв үнэр гаргахгүй, хог хаягдлыг норгохгүй, хийсгэхгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлсэн байна.

Үйлдвэрээс гарах хог хаягдлын төрөл ба хэмжээ. Энэхүү нарийвчилсан үнэлгээний хүрээнд арьс, шир боловсруулах үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас гарах хог хаягдлыг ажиллах хүч, ажлын хоног, хэрэглээний норм, техникийн ээлж гэх зэрэг үзүүлэлтүүдэд үндэслэх байдлаар тооцлоо.

Тус үйлдвэрт нийт 41 хүн жилд 252 хоног ажиллаж бөгөөд үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас гарах хог хаягдлын хэмжээг дараах байдлаар тооцов.

Хог хаягдлыг зайлуулах, устгах. “Хог хаягдлын тухай” хуулийн шинэчилсэн найруулгын дагуу хог хаягдлыг цуглуулах, зайлуулах, устгах харилцааг хог хаягдлын нэр төрөл бүрээр авч үзэх шаардлагатай бөгөөд төсөл хэрэгжүүлэгч хог хаягдлыг зайлуулах дараах менежментийг хэрэгжүүлдэг нь цаашид үргэлжлүүлж болохуйц байна. Үүнд:

- Арьс шир боловсруулах үйлдвэрээс гарах аюултай хог хаягдлыг Засгийн газрын 2018 оны 116-р тогтоолын 1, 2 дугаар хавсралт болох “Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам”, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02 дугаар сарын 02-ны өдрийн А/21 тоот тушаал болон Байгаль орчны аюулгүй байдалтай холбоотой бусад хууль, журмыг үндэслэн “Цэцүүх трейд” ХХК-тай байгуулсан 2020 оны 07 дугаар сарын 15-ны өдрийн Ш-20, Т-20 тоот Аюултай хог хаягдал, тээвэрлэх, шилжүүлэх гэрээний дагуу хог хаягдлыг зайлуулдаг байна.
- Үйлдвэрийн шингэн хаягдал бохир усыг УСУГ-тай 2019 оны 01 дүгээр сарын 01-ны өдөр байгуулсан гэрээний дагуу Харгиа урьдчилан цэвэрлэх байгууламжид нийлүүлдэг байна.
- Харин ахуйн хог хаягдлыг ХУД-ийн “Тохижилт үйлчилгээний төв” ОНӨААТҮГ-тай 2020 оны 07 дугаар сарын 08-ны өдөр байгуулсан гэрээний дагуу зайлуулдаг.

Хүснэгт. Хог хаягдлыг зайлуулах менежмент

Хог хаягдлын нэр төрөл	Хог хаягдлыг ашиглах, боловсруулах, зайлуулах менежмент
Энгийн хог хаягдал	
цаас	Дахин боловсруулах боломжтой хог хаягдлын нийт хэмжээ 270 кг байх бөгөөд түүнийг эрх бүхий этгээдэд хүлээлгэн өгөхийн тулд гэрээ байгуулах шаардлагатай. Нэг удаагийн дуудлагаар хамгийн багадаа 100 орчим кг болсон үед ачиж зайлуулна. Үүссэн хог хаягдлын хэмжээнээс шалтгаалан тээвэрлэх гэрээгээр зохицуулах боломжтой.
шил	
хуванцар,	
резин,	
металл, төмөр	
Хүнсний хаягдал, (гал тогооны хаягдал)	Дахин ашиглах боломжгүй, хэт бохирдолтой, удаан хугацаагаар хадгалах нөхцөлгүй хаягдал 65.4 кг хог хаягдал гарах бөгөөд тусгай зөвшөөрөлтэй хогийн цэг рүү зайлуулах шаардлагатай тул 2017 оны 04 дүгээр сарын 26-ны өдөр “Хот тохижилтын газар”-тай хийсэн гэрээний дагуу тухай бүр зайлуулна.
Хэтэрхий бохирдсон ашиглах боломжгүй хог хаягдал	
Лаг	Бохир усны тунгаагуураас гарсан лагийг Харгиа урьдчилан цэвэрлэх байгууламжийн лагийн карт руу зайлуулах гэрээг дахин байгуулах хэрэгтэй.
Аюултай хог хаягдал	

Түлшний тос, дизель	Боловсруулах үйлдвэрт ажиллаж байгаа машин, техник, хэрэгслүүдээс гарах түлш, шатах, тослох материалын цэвэрлэгээнээс гарсан хаягдлыг тооцох боломжгүй ч гарсан тохиолдолд эрх бүхий этгээдэд шилжүүлнэ.
Тос агуулсан хаягдал	Тос агуулсан хаягдлыг тусгай зөвшөөрлийн эрх бүхий этгээдэд гэрээний дагуу нийлүүлнэ. Хог хаягдал үүссэн хэмжээнээс шалтгаалан тээвэрлэлтийн давтамж, хаягдал нийлүүлэх хуваарийг гэрээндээ зааж өгнө.
Үйлдвэрийн хатуу хаягдал	
Үйлдвэрийн хатуу хог хаягдал	Бохир уснаас шүүгдсэн зумлагаа, шар мах, боловсруулсан арьсны зоргодос, ширний захалгаа зэрэг үйлдвэрийн хатуу хаягдал жилдээ нийт хэмжээгээрээ 531.3 тн гарах бөгөөд үүнийг бүгдийг нь “Халиман цавуу”-ны үйлдвэрт тушаана.
Үйлдвэрийн шингэн хаягдал	Үйлдвэрийн технологийн хэрэгцээнээс гарсан бохир усыг сувгаар зайлуулж, 24 м ³ багтаамжтай тунгаагуураар дамжуулан цэвэрлэж Харгиа урьдчилан цэвэрлэх байгууламжийн шугам сүлжээнд нийлүүлдэг бөгөөд 2019 онд 7331.0 м ³ бохир ус нийлүүлсэн байна.

Хог хаягдлыг түр хадгалах, эрх бүхий этгээдэд шилжүүлэх. Дахин ашиглах боломжтой энгийн хог хаягдлыг хог хаягдал ашиглах, боловсруулах эрх бүхий этгээдэд хүлээлгэн өгөхийн тулд тээвэрлэлтийн тодорхой хэмжээнд хүртэл түр хугацаагаар хадгалах шаардлагатай болох бөгөөд ахуйн хог хаягдлыг зайлуулах гэрээнд дуудлагаар үйлчилнэ гэсэн заалт байна.

Дахин ашиглах боломжтой, энгийн хог хаягдлыг ашиглах, боловсруулах эрх бүхий этгээдэд шилжүүлэхэд гэрээ байгуулан хэрэгжүүлэх бөгөөд хог нийлүүлэх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг хангах харилцааны зохицуулалтаа гэрээндээ тусгана.

“Хог хаягдлын тухай” хууль өөрчлөгдсөнтэй холбогдуулан хог, хаягдал зайлуулах, устгах үйл ажиллагааны менежментэд дараах өөрчлөлтийг оруулах хэрэгтэй болно. Үүний тулд үйлдвэр дээр үүссэн хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж ангилсан хогны төрөл бүрээр хог хаягдал дахин боловсруулах, ашиглах, устгах эрх бүхий этгээдтэй гэрээ байгуулан хог хаягдлыг ангиллын дагуу зайлуулж, устгаж байх хэрэгтэй. Үүнд:

- Дахин ашиглах боломжтой шил мэтийн хог хаягдлыг
- Дахин боловсруулах боломжтой төмөр, цаас, хуванцар мэтийн хог хаягдлыг тухай бүр эрх бүхий этгээдтэй байгуулсан гэрээгээр зайлуулж байх. Тухайлбал,
  - Цаасан хаягдлыг 00-ийн цаасны “Ариун”, “Сараана” зэрэг үйлдвэрүүдэд
  - Хуванцар хаягдлыг хуванцар боловсруулах “Сан Оргиу” үйлдвэрт
  - Аюултай хог хаягдлыг “Цэцүүх ПЕ&ПП дахин боловсруулах эко үйлдвэр” г.м.

Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх зардал. Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай зардлыг хог хаягдлын нэр төрөл бүрийн менежментийг яаж зохион байгуулснаас хамаарна.

Хүснэгт. Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх зардал

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих Нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1		2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ахуйн	Шингэн хог хаягдал	Ажиллагсдын хэмжээнд	м ³				Жил бүр	“Ус бохирдуулсаны төлбөрийн тухай” хууль “Хог хаягдлын тухай” хууль
		Хатуу хаягдлыг түр хадгалж байгаад зайлуулах	Ажиллагсдын хэмжээнд	тн				Жил бүр	
2.	Үйлдвэрийн	Шингэн бохир ус зайлуулсны төлбөр төлөх	Үйлдвэрийн хэмжээнд	м ³		13715	42,229.0	Хавсралт №7	
		Хатуу хаягдлыг түр хадгалж байгаад зайлуулах	Үйлдвэрийн хэмжээнд	тн			3,482.4	Хавсралт №7	
3.	Аюултай	Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн химийн материал худалдан авалт	Хүрээлэн буй орчны бохирдол						
		Химийн бодисын сав – Цэцүүх ХХК					180.0	Жил бүр	
Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний зардал							45,891.4		

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Арьс, шир боловсруулах үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан болон байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгасан сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, төслийн үйл ажиллагааны явцад гарах өөрчлөлтүүдийг тодорхойлох зорилгоор зайлшгүй хянаж байх үзүүлэлтүүд, түүнийг тодорхойлох арга, хуваарь, баримтлах стандарт, аргачлал, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлыг тооцож, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ)-ийг боловсруулав.

“Мон-Ирээдүй” ХХК-ийн үйл ажиллагааны явцад хяналт-шинжилгээний ажлыг энэхүү хөтөлбөрт тусгасан хугацаа болон аргачлалын дагуу үргэлжлүүлэн хийх бөгөөд ингэснээр тухайн төслөөс байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг өөрчлөлтийг шуурхай илрүүлэхээс гадна түүний олон жилийн судалгааны мэдээ материал нь төслийн талбай, түүний ойр орчмын хөрс, ургамал, гадаргын болон газрын доорх ус зэрэг экосистемийн бүрдэл хэсгийн хоорондын харилцан шүтэлцээг тодорхойлно.

Хяналт-шинжилгээний үзүүлэлтүүдийг анхааралтай судалж байх нь цаашид байгаль хамгаалах төлөвлөгөөг улам боловсронгуй болгох, байгаль орчин болон тухайн нутагт оршин суугчдыг төслийн нөлөөллөөс хамгаалах арга хэмжээг илүү үндэслэлтэй, үр ашигтай явуулах боломжийг олгох юм. Нөгөө талаас ОХШХ-ийг улам боловсронгуй болгох, хяналт-шинжилгээ хийж байгаа объектоо бүрэн хамарч байгаа эсэхийг хянахад чухал ач холбогдолтой болно.

“Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” болон бусад холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу “Мон-Ирээдүй” ХХК орчны хяналт-шинжилгээний ажлын зардлыг гаргаж, батлагдсан аргагүй, итгэмжлэгдсэн лабораториудыг ашиглан явуулна.

Хяналт-шинжилгээний ажлын үр дүнгүүдийг нэгтгэн, жил бүр холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлж байх хэрэгтэй.

Хяналт-шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд

Уур амьсгал, агаарын чанарын үзүүлэлтүүд. Төслийн үйл ажиллагааны явцад агаарын чанарын хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд дараах асуудлыг хамруулна. Үүнд:

- Төслийн талбай, түүний ойр орчим дахь агаарын чанар байгаль орчны болон эрүүл ахуйн стандартын шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг шалгах;
- Бохирдлын цэгэн эх үүсвэрүүдээс ялгарч буй бохирдуулагчид нь стандартад заасан хэмжээнд байгаа эсэхийг шалгах;
- Дуу чимээний бохирдлын цэгэн эх үүсвэрүүдэд хэт их дуу чимээ нь хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх нөхцөлтэйг харгалзан үзэж тогтмол хянаж байх;
- Ширүүн бороо, үер усны үед хуримтлагдсан хог хаягдал урсах нөхцөлийг тооцож, урьдчилан бэлтгэл хангах.

Агаар орчны хяналт шинжилгээг доорх арга зүйн дагуу хийнэ:

- Дуу чимээ, шуугианы хэмжээг децибел (Дб)-ээр илэрхийлж, түүний орчинд нөлөөлөх нормативт хэмжээг тогтоодог. Монгол Улсын “Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага” MNS 5002:2000 стандартын дагуу өдрийн цагт 60 ДБА, шөнийн цагт 45 ДБА-ээс давахгүй байх шаардлагатай.
- Хөдөлмөр хамгааллын инженер дуу чимээ, шуугиан хэмжигч багажаар шуугианыг хэмжиж, стандарттай харьцуулан дүгнэлт гаргаж байх;
- Мөн доргионыг хэмжиж Доргионы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага MNS 4994:2000 стандартын дагуу хянаж байх;

- Температур, гэрэлтүүлэг, чийгшил зэрэг үзүүлэлтийг хэмжиж Хөдөлмөрийн нөхцөл, түүний ангилал, хүчин зүйл. Хөдөлмөрийн нөхцөлийн үнэлгээ MNS 5080:2001 стандартын дагуу хянаж байх;
- Үйлдвэр орчмын агаар, ажлын байрны агаар дахь тоос, азотын давхар исэл, нүүрсхүчлийн дутуу исэл, хүхэрлэг хий зэрэг үзүүлэлтүүдийг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэж байх.

Агаар бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх хэмжээ:

- Хүхэрлэг хийн агууламж – 10 мг/м³
- Тоос – 100 мг/м³
- Хар тугалга – 0.5 мг/м³
- Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл – 10000 мг/м³
- Азотын исэл – 30 мг/м³
- Дуу шуугиан - 60 дБа-аас доош,

Гадаргын болон газрын доорх усны хяналтын үзүүлэлтүүд. Төслийн үйл ажиллагааны явцад тоног төхөөрөмжийн эвдрэл гэмтэл, эдэлгээний хугацаа зэргээс шалтгаалан бохир шингэн хөрсөнд алдагдаж, улмаар гадаргын болон газрын доорх усыг бохирдуулж болзошгүй. Мөн үйлдвэрлэлээс гарч байгаа бохир усыг эзэмшил талбайгаас ил задгай урсгах нь хурын усаар нэвчиж гадаргын болон газрын доорх усыг бохирдуулж болно. Цаашдын үйл ажиллагааны явцад хог хаягдлыг түр хадгалах цэгийг зөв байршуулах хэрэгтэй.

Газрын гадарга ба хөрсний хяналтын үзүүлэлтүүд. Агаар, ус, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөгийн бохирдуулагчийн хэмжээг урт хугацааны туршид ажиглалт, хэмжилт хийхийн зэрэгцээ хөрсний мониторинг цэгүүдийн байршлуудыг тогтоох, мөн хөрсний үндсэн шинж чанарын үзүүлэлтүүд, бохирдолт, элэгдэл эвдрэлийн төлөв байдлыг тогтоох ажлыг хийж байх шаардлагатай.

Хөрсний мониторингийн цэгүүдээс жилд (хавар, намар) 2-оос доошгүй удаа хөрсний дээж авч, лабораторийн задлан шинжилгээгээр хөрсний ерөнхий үржил шимийн түвшин болон бохирдол тодорхойлох шаардлагатай.

Хөрсний чанарын үзүүлэлтүүд ба бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх хэмжээ:

- Хөрсний орчин 6.8-7.5
- Хот суурин газрын хөрсний үнэлгээний үзүүлэлтийн норм MNS 3297:1991
- Хөрс. Дээж авах ерөнхий шаардлага MNS 3298:1991
- Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд MNS 3298:91
- Хөрс. Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтийг тодорхойлох MNS 3310:91
- Хөрс. Ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр төрөл MNS 3985:87

Эрүүл ахуйн хяналт-шинжилгээ. Хоргүй нөхцөл гэдэг нь өдөр бүр, ажлын 8 цаг буюу долоо хоногт 40 цагаас их биш хугацаагаар ажилласан бүх хугацаанд хүний эрүүл мэндэд тухайн үед болон хожим үр удамд нь ямар нэгэн өөрчлөлт оруулахгүй болох нь нотлогдсон хэмжээг хэлдэг.

Ажлын байрны агаарын орчинд агаарын хэм, хөдөлгөөний хурд, чийгшил, дулааны тархалтын үзүүлэлт тус тус хамаарна. Ажлын байрны температур нь хүйтний улиралд 10°C-ээс их, дулааны улиралд 10°C-ээс бага байна. Хэмжилтийг шалнаас дээш суугаа ажлын үед 1 м, зогсоо ажлын үед 1.5 м өндөрт хэмжинэ.

Аргачлал, стандартаар зөвшөөрөгдөх хэмжээ:

- MNS 4967:2000 – Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Нэр томьёо, тодорхойлолт
- MNS 4990:2000 – Ажлын байрны орчин, эрүүл ахуйн шаардлага

- MNS 4968:2000 – Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
- MNS 4969:2000 – Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуйн сургалтын зохион байгуулалт үндсэн дүрэм
- MNS 5080:2001 – Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Хөдөлмөрийн нөхцөл, түүний ангилал, хүчин зүйл, хөдөлмөрийн нөхцлийн үнэлгээ
- MNS 5105:2001 – Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага
- MNS 5106:2001 – Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Мэдрэл сэтгэхүйн ачааллыг үнэлэх үзүүлэлтийн норм, тодорхойлох арга
- MNS 5107:2001 – Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Биеийн хүчний ажлын ачааллыг үнэлэх үзүүлэлтийн норм, тодорхойлох арга
- MNS ILO-OSH 1:2003 – Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн удирдлагын тогтолцооны талаарх удирдамж

Хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр

“Мон-Ирээдүй” ХХК-ийн арьс шир боловсруулах үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг тухай бүр илрүүлэх, түүнийг бууруулах, арилгах зорилгоор байгаль орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр хэрэгжүүлэх бөгөөд жилд 676.0 мянган төгрөгийн зардал төлөвлөв.

Хүснэгт. Орчны хяналт-шинжилгээний үйл ажиллагааны зардал

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, мян.төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
1	2	3	4	5	6	7	8	
1. АГААРЫН ЧАНАР								
1.	Бохирдлын цэгэн эх үүсвэр: - Нүүрстөрөгч - Хүхэрт устөрөгч - Азотын давхар исэл - Хүхэрлэг хий /SO ₂ / - Нийт тоосны агууламж /TSP/	- Химийн боловсруулалтын цех - Механик боловсруулалтын цех	Жилд 2 удаа	4		288.0	Нэг удаагийн хэмжилтээр 3 цэгийн ажиглалтыг нэг мөр хийнэ.	- MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, - MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга - MNS 5002:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага - MNS ISO 226:2003 Дуу чимээ-хэвийн норм, түвшний хэмжээ
2	- Гадаад орчны дуу шуугиан - Ажлын байрны дуу шуугиан	- Дуу шуугиан ихтэй ажлын байруудад	Жилд 2 удаа	4				
2. ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗАР ДООРХ УСНЫ ЧАНАР								
3	Гадаргын болон газар доорх усны чанар: рН, усны түвшин, TDS (нийт ууссан давс), нийт хатуулаг (CaCO ₃), ууссан хүчилтөрөгч, умбуур, БХХ, ХХХ, Са, Mg, Na, К, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ , амт, үнэр, өнгө өөх тос, үлдэгдэл хлор	- Хромын шугам - Сульфидын шугам	Үйлдвэрлэлийн явцад улиралд 2 удаа	4		480.0	Шинжилгээг итгэмжлэгдсэн лабораториор хийлгэнэ.	MNS 4586:98 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага, MNS 4943:2015. Хүрээлэн буй орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, мян.төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
1	2	3	4	5	6	7	8	
4	Усны хүнд металын шинжилгээ (Cr, Pb, Cd, Ni, Co)	- Хромын шугам - Сульфидын шугам	Үйлдвэрлэлийн явцад улиралд 2 удаа	2		144,0.		MNS 900 :2018. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ, MNS 5582:2006 Арьс шир, үслэг боловсруулах үйлдвэрээс урьдчилан цэвэрлэх байгууламжид нийлүүлэх технологийн хаягдал ус
3. ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ								
5	Хөрсний физик, химийн шинж чанарыг тодорхойлох	- Химийн боловсруулалтын цех - Механик боловсруулалтын цех	Жилд 1 удаа (хавар)	2			Шинжилгээг итгэмжлэгдсэн лабораториор хийлгэнэ	MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
6	Хөрсөн дэх хүнд металлуудын агууламжийг тодорхойлох (Cd, Pb, Cu, Hg, Cr, Zn, Co, Sr)	- Химийн боловсруулалтын цех - Механик боловсруулалтын цех	Жилд 2 удаа (хавар,	4		144,0	Шинжилгээг итгэмжлэгдсэн лабораториор хийлгэнэ	MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
4. ХИМИЙН БОДИСЫН ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ								
1	Химийн бодисын нөлөөлийн аюулгүй байдлыг тодрхойлох	- Химий бодисын шинжилгээ хийлгэх	Жилд нэг удаа	40	30,0	1,200,0	Шинжилгээг итгэмжлэгдсэн лабораториор	
Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний зардал						2256,0		Хавсралт №8,9

Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Тус компанид байгаль орчны хамгаалал, түүнийг зохион байгуулах үүргийг ХАБЭА-н инженер хариуцаж, үндсэн ажлынхаа хүрээнд зохион байгуулж ажиллана.

Төсөл хэрэгжүүлэгч байгаль орчны хяналт-мониторинг, БОННУ-д заасан сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхдээ байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагатай хамтран тухай бүр шаардлагатай арга хэмжээг авч ажиллана.

Удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг байгаль орчны холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд хэрэгжүүлж, байгаль хамгаалах арга хэмжээний тайланг жил бүр батлуулж, үр дүнг тооцуулна.

Үйлдвэрийн хэмжээнд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн хяналтыг зохион байгуулахад MNS OHSAS-1800:2012 стандартыг баримтлах ба удирдлагын тогтолцооны хамрах хүрээг дараах байдлаар тодорхойлж баримтжуулахаар төвлөсөн. Үүнд:

- БОХАБЭА-н бодлогыг тодорхойлох
- БОХАБЭА-н хяналтыг төлөвлөх
- Төлөвлөлтөд хууль тогтоомжийн шаардлагуудыг авч үзэх
- Төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэх арга замууд, үйл ажиллагааг тодорхойлох
- Төлөвлөлтийн хэрэгжилтийн хүрээний харилцаа холбоог тогтоох
- Олон нийтийн оролцоог хангах
- Холбогдох баримт бичгийг боловсруулах
- Үйл ажиллагаанд хяналт тавих, хяналтыг хэвшүүлэх, бүртгэлжүүлэх
- Онцгой байдлын үеийн бэлэн байдлыг хангах
- Дотоод аудитын тогтолцоог боловсронгуй болгох
- Удирдлагын үйл ажиллагаанд дүн шинжилгээ хийх
- Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх системийг боловсруулах

Төслийн байгаль орчны удирдлага менежментийн ажил нь үйл ажиллагааны зардлаас санхүүжигдэн хэрэгжинэ.

Хүснэгт. Удирдлага, менежмент, зохион байгуулалтын зардал

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь, 2020-2024 он				Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			IY улирал	I улирал	II улирал	IY улирал		
1	Байгаль орчны асуудлыг ХАБЭА-н инженерт хариуцлан, мэргэжлийн багтай болох	-	+				Үйлдвэрийн удирдлага	
2	Байгаль орчин, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын харилцааг зохицуулах дотоод дүрэм, журамтай болох	-	+	+			Үйлдвэрийн удирдлага	
3	Үйлдвэрийн аюулгүй ажиллагааны туршлага судлах	-		+	+	+	ХАБЭА-н инженер	
4	Ажиллагсдад ХАБЭА-н талаар сургалт зохион байгуулах	-			+	+	Үйлдвэрийн удирдлага, ХАБЭА-н инженер,	
5	Байгаль орчны аудитыг 2 жил тутам хийлгэж байх (Аудитын компанитай гэрээ байгуулах)	Харилцан тохиролцох			+	+	Үйлдвэрийн удирдлага	

Менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

БОМТ-ний хэрэгжилт дэх олон нийтийн оролцоо. БОМТ-г боловсруулах шатанд олон нийтийн оролцоог хууль тогтоомжид заасан хүрээнд аль болох өргөн хангах, тэдэнд ойлгомжтой бөгөөд үнэн зөв, бодит мэдээллийг өгч, зөрчигдөж болзошгүй эрхээ хамгаалах санал бодлыг судлан тусгах нь энэ шатны ажлын гол зорилт болно. Төсөл хэрэгжүүлэгч нь үйлдвэрийн орчинд амьдарч байгаа олон нийт (баг, хорооны ИНХ)-д байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг энгийн ойлгомжтой байдлаар илтгэл, танилцуулах хуудас, материал болгон тараана. Мөн тэдэнд тайлангийн эх хувьтай танилцах боломжоор хангана.

Олон нийтэд БОННУ-ний тайлан болон байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгах тэдний саналыг тусгайлан боловсруулсан асуулгын дагуу авна. Асуулгын дүнг нэгтгэн, тавигдсан асуудлыг БОМТ боловсруулахдаа нэг бүрчлэн авч үзэн, шаардлагатай арга хэмжээг БОМТ-нд тусгаж, тэдэнд энэ талаар танилцуулна.

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн зүгээс олон нийтийн оролцоог хангах талаар хийсэн ажил, БОМТ-нд тусгах санал асуулгын үйл явцыг баримтжуулж БОННУ-ний тайланд хавсаргана. Төсөл хэрэгжүүлэгч жил бүр БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлан хүргүүлэх ба байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч, бүх шатны Засаг дарга, байгаль орчны төрийн бус байгууллагад тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө болон өмнөх жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг БОАЖ-ын Сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-д заасан хугацаанд хүргүүлнэ. Мөн төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн сум, багийн иргэдийн хуралд БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаарх танилцуулгыг хагас жил тутамд хийнэ.

Оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх. Тус арьс, шир боловсруулах үйлдвэр нь Хан-Уул дүүргийн 2-р хорооны нутаг дэвсгэрт хэрэгжиж байгаа тул төслийн үйл ажиллагааны тайлан, мэдээг хамгийн их сонирхогч, оролцогч талууд нь энэ хорооны удирдлагууд, оршин суугчид болно. Тиймээс сонирхогчид болон оролцогч талуудад хүргэх мэдээллийг тэдгээрийн сонирхолд нийцсэн хэлбэрээр бэлтгэж, хэлэлцүүлэх, танилцуулах арга хэмжээг авах шаардлагатай.

БОМТ-г танилцуулах, хэлэлцүүлэх ажлын зардал. Төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлсэн ажлын тайлан, мэдээг танилцуулж, хэлэлцүүлэх ажлыг жилд нэг удаа зохион байгуулах бөгөөд энэхүү ажлыг гүйцэтгэхэд нийт 190.0 мянган төгрөгийн зардал тооцогдож байна.

Хүснэгт. БОМТ-г нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад танилцуулах ажлын төлөвлөгөөний хэрэгжилт

№	БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, мян.төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1	БОМТ-ний биелэлтийн тайланг Нийслэлийн байгаль орчны газарт танилцуулах	Хэвлэмэл болон цахим хэлбэрээр	Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийн тайлан	Жил бүрийн 11 сарын 01-ний дотор	100.0	Үйлдвэрийн удирдлага болон БОХАБЭА-н инженер	Үйлдвэр
2	ХУД-ийн 20-р хорооны ИНХ-ын даргад хүсэлт гаргах	Албан тоотоор тайланг хэвлэмэл хэлбэрээр өгөх	БОННУ-ний тайланг хорооны ИНХ-аар хэлэлцүүлэх	БОННУ-ний тайланг боловсруулж дуусгаад	200.0		Үйлдвэр
3	БОННУ-ний тайлан, БОМТ-г хорооны ИНХ-аар хэлэлцүүлэх	Хурал зохион байгуулах	БОННУ-ний тайлан болон БОМТ-ний биелэлтийн тайлан	Жил бүрийн 12 сарын 25-ны дотор	150.0		Хороон даргаын сонгосон газар
БОМТ-г оршин суугчдад танилцуулах ажлын төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх зардал					450.0		

БОМТ-г хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт зардал

“Мон-Ирээдүй” ХХК-ийн арьс шир боловсруулах үйлдвэрийн 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нийт 64,720.5 мянган төгрөг зарцуулахаар төсөвлөсөн бөгөөд 157,487.8 төгрөг зарцуулсан байна.

Хүснэгт. БОМТ-г хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт зардал

2023 ОНЫ БОМТ-Г ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ НИЙТ ЗАРДАЛ		₮ 157,487.8
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ		
1.1	Үйлдвэрлэлийн бохир ус дамжуулах, хуримтлуулах чанн, шугамд сайжруулалт	₮ 20,850.0
1.2	Цэвэрлэх байгууламжийн агааржуулах системийг сайжруулав.	₮ 3,320.0
1.3	Химийн бодисын агуулахын шал, тавцан, аюулгүйн төхөөрөмжүүдийг сайжруулав.	₮ 1,200.0
1.4	Агаарын чийг температур хэмжих хэрэгслийг сайжруулав.	₮ 300.0
2.2	Шинжилгээ	
	Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн угсралт суурилуулалт, туршилт тохируулга хийв.	₮ 25,220.0
3.1	Шинжилгээ	
3.2	Үйлдвэрийн баруун талын талбайг цардаж мөн блоккон хавтангаар талбайг хучих	₮ 9,100.0
4.1	Цэцэг тарих	₮ 100.0
4.2	Мод тарих	₮ 2,000.0
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээний нийт зардал		₮ 62,090.0
Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжүүлэлт		
1.1	Ажиллагсдын эрүүл мэнд, хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй байдлыг	₮ 28,700.0
1.2	Хоргүйжүүлэх аарц, сүү өгөх Витаминжуулалт	₮ 3,700.0
1.3	Ажиллагсдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах	₮ 1,950.0
3	Осол дөхөх тохиолдлын болзошгүй нөлөө	₮ 1,350.0
4	Үйлдвэрийн ослын уршигт байдлын болзошгүй нөлөө	₮ 10,500.4
5	Гал түймрийн болзошгүй эрсдэл	₮ 600.0
Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжүүлэлтийн нийт дүн		₮ 46,800.4
Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх зардал		
2	Хатуу хаягдлыг түр хадгалж байгаад зайлуулах	₮ 3,482.4
2	Бохир ус зайлуулах төлбөр	₮ 42,229.0
3	Химийн бодисын сав – Цэцүүх ХХК	₮ 180.0
Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх зардлын нийт дүн		₮ 45,891.4
Орчны хяналт-шинжилгээний үйл ажиллагаа		₮ 1,056.0
Химийн бодисын хяналт шинжилгээ		₮ 1,200.0
Орчны хяналт-шинжилгээний үйл ажиллагааны нийт зардал		₮ 2,256.0
БОМТ-г нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад танилцуулах ажлын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн нийт зардал		₮ 450.0

ХАВСРАЛТ №1

ХАВСРАЛТ №2

БАТЛАВ:
"МОН ИРЭЭДҮЙ" ХХК

БАТЛАВ:
"ЭКОН ЭКО ТРЭЙД" ХХК

**"МОН ИРЭЭДҮЙ" ХХК-ИЙН АРЬС ШИР БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРТ
АГААРЖУУЛАЛТЫН СИСТЕМ УГСРАХ ГЭРЭЭ**

2022 оны 04-р сарын 07 өдөр

№ .....

Улаанбаатар хот

Энэхүү "Мон ирээдүй" ХХК-ийн арьс, шир боловсруулах үйлдвэрт агаараажуулалтын систем угсрах гэрээ (цаашид "Гэрээ" гэх)-г "Иргэний хууль", "Компанийн тухай хууль", "Барилгын тухай хууль" болон компанийн дүрэм холбогдох бусад хууль тогтоомжуудыг удирдлага болгон Хан-Уул дүүрэг 2-р хороо ХД-143 тоот Мон ирээдүй ХХК-н үйлдвэрийн байранд агааржуулалтын систем (цаашид "Бараа" гэх)-г үйлдвэрлэн суурилуулахаар

НЭГ ТАЛААС:

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 2 дугаар хороо, Чингисийн өргөн чөлөө ХД-43, "Мон ирээдүй" ХХК, РД: /цаашид Захиалагч гэх/ түүнийг төлөөлж захирал А.Ганбилэг

НӨГӨӨ ТАЛААС:

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүргийн 12-р хороо, булгийн 19, 923 тоот хаягт байрлах "Экон эко трейд" ХХК, РД: 61333339 /цаашид Гүйцэтгэгч гэх / түүнийг төлөөлж захирал, О.Баторших нар энэхүү гэрээний нөхцөл, өөрт нь олгогдох эрх, хүлээх үүрэг хариуцлагыг хүлээн зөвшөөрч дор дурдсан нөхцөлтэйгөөр байгуулав.

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

- 1.1. Гүйцэтгэгч тал нь өөрийн материалаар Захиалагчид мэргэжлийн талаас зөвлөн, танилцуулж сонгогдсон загвар хийцийн дагуу Хан-Уул дүүрэг 2-р хороо ХД-143 тоот үйлдвэрийн байранд агааржуулалтын систем чанар стандартын дагуу суурилуулах, хүлээлгэн өгөх захиалагч нь ажлын нөхцлөөр хангах, төлбөр тооцоог гүйцэтгэхтэй холбогдсон харилцааг энэхүү гэрээгээр зохицуулна.
- 1.2. Энэхүү гэрээ нь дараах хавсралтуудтай байна. Үүнд:
  - Хавсралт №1: Барааны техникний үзүүлэлт тоо хэмжээ
  - Хавсралт №2: Холболтын зураг

ХОЁР. ГЭРЭЭНИЙ ҮНДСЭН НӨХЦӨЛ

- 2.1. Ажил гүйцэтгэх хугацаа: Гэрээт ажлыг гүйцэтгэх хугацаа нь гэрээ байгуулсан өдрөөс эхлэн ажлын 10 хоногт угсалтын ажлыг гүйцэтгэнэ. Гэрээт ажлын явцад гүйцэтгэлийн ажлыг урьдчилан танилцуулан өгч болно.

Хуудас 1 - 3

ХАВСРАЛТ №3

ХАВСРАЛТ №4

ГААЛИЙН ХИЛЭЭР НЭВТРҮҮЛЭХ БАРААНЫ МЭДҮҮЛЭГ											
2.Илгээгч/Экспортогч Erenhot city full all la color steel shop CN 15847920777 No.4, Building 19, Sanxing building Materials city, East Chengxin road, Baikal street, Erlanhot, Inner Mongolia				Per № 5262089		1.Бурдуулалтын гомь DI 400		A.Мэдүүлийн № 03-2111001-23-132550R 3.Нэмэлт № ГУАБ-ын шалтсан огноо Он 2023 Сар 09 Өдөр 27			
4.Хүлээн авагч/Импортогч Мон-Ирээдүй ХХК MN 99191771 УБ хот, ХУД, 2-р хороо Байр хороолол ХД-143 тоот				Per № 5036968		5.Санхүүгийн хувьд харууцагч байгууллага, дансны дугаар Мон-Ирээдүй ХХК 6.Барааны нэр төрөл 1 DAP		7.Бараа нийлүүлэгч нөхцөл Ulaanbaatar		8.Холцол 110	
9.Мэдүүлэгч байгууллага Ландбридж ХХК 20036 70131309				Per № 5262089		10.Илгээгч улсын код, нэр CN БНХАУ		11.Гаралзэгч улсын код, нэр CN БНХАУ		12.Хүлээн авагч улсын код, нэр MN Монгол	
14.Илгээх үеийн тээврийн хэрэгсэл MN 30 8020ДГА				15.Хил дарах тээврийн хэрэгсэл MN 30 8020ДГА		16.Чансааг №		17.Ангил бүлүүлэх газар 303006 Э-транс		18.Барааны байршил 303006 Э-транс	
21.Барааны нэр, төрөл Арьс шир тэнийлгэх машин 2008				22.Д/Д 1 1		23.Барааны код 8453		19.Валютын код, Ерөнхий дүн CNY 52,000.00		20.Ханц 473.36	
24.Арал үүсгийн код, нэр CN БНХАУ				25.Хэмжих нэгж, тоо хэмжээ/Хэлцэлд зассан иж брдал 1.000000 ширх 1.000000		26.Хэмжих нэгж, тоо хэмжээ/Хэлцэлд зассан ширх 1.000000		27.Балла боодол Задгай бусад 34.00		24.Гарал үүсгийн код, нэр CN БНХАУ	
28.Болир жин(кг) 13,000.00 кг				29.Суурь нэгж үнэ(ангиллын) 52,000.000000 CNY		30.Тээврийн зардал		31.Даалгал		32.Нэмэгдэх зардал	
33.Цэвэр жин(кг) 12,300.00 кг				34.Хасагдах зардал		35.Нэгжид ногдох зардал		36.Гаалийн нэгж үнэ 52,000.000000 CNY		37.Гаалийн нэгж үнэ(USD) 7,111.388463	
38.Арга 1				39.Мэдүүлэгчийн үнээс татгалзсан шалтгаан		40.Харьцуулсан баримт		41.Сонгосон нэгж үнэ		42.Залуулга	
43.Гаалийн нэгж үнэ (USD)				44.Каот		45.Статистикийн дүн 7,111.39		46.Статистикийн ерөнхий дүн 7,111.39		47.Өмнөх горимын код	
48.Төлвөр тооцооны тэмдэглэгээ				48.Баталгаа/Буйсийн код		Төрөл		Тариф		Ногдуулсан татвар	
Галь				Сурь үнэтээс		Тариф		Ногдуулсан татвар		Төлвөр татвар	
Огноой				24,614,720.00		5%		1,230,736.00		1,230,736.00	
АДТАТ				0		0		0		0	
НӨТ				0		0		0		0	
НӨТ				25,845,456.00		10%		2,584,545.60		2,584,545.60	
Хураамж				7,000.00		Нийт төлөх дүн 3,815,281.60		Төлөлт код 201		Хөнгөлөлт код 50	
51.Дагалдах баримтууд Тоо 0				51.Дагалдах баримтууд Тоо 0		51.Дагалдах баримтууд Тоо 0		51.Дагалдах баримтууд Тоо 0		51.Дагалдах баримтууд Тоо 0	
-Манифестын № 032300081024T001				-Гарал үүсгийн гэрчилгээ 23C1825C002402651		-Тээврийн баримтын № 032300081024T001		-Импортын лиценз		-Экспорт, импортын гэрээ MICH-2301 (MICH-2101)	
-Гадвад төлбөрийн нэмжлэл				-Будалтгүй тусламжийн төслийн №		-Гадвад төлбөрийн нэмжлэл		-Будалтгүй тусламжийн төслийн №		-Будалтгүй тусламжийн төслийн №	
-Балла боодлын жагсаалт				-Балла боодлын жагсаалт		-Балла боодлын жагсаалт		-Балла боодлын жагсаалт		-Балла боодлын жагсаалт	
D.Вини баримтын Битүүмжилсэн, тэмдэглэгээ Гарын үсэг Огноо 2023-09-27 18:08:27				Галийн шалгалт Битүүмжилсэн, тэмдэглэгээ Гарын үсэг Огноо		E.Гүний галийн гэмдэгч F.Тодолгох тоо хэмжээ G.Тэмдэглэгээ O		2023-09-27 Г.Б.С.И.М.Т.Э.Х.Х.К. Г.Б.С.И.М.Т.Э.Х.Х.К. Г.Б.С.И.М.Т.Э.Х.Х.К.		2023-09-27 Г.Б.С.И.М.Т.Э.Х.Х.К. Г.Б.С.И.М.Т.Э.Х.Х.К. Г.Б.С.И.М.Т.Э.Х.Х.К.	

ХАВСРАЛТ №5

ХАВСРАЛТ №6

ХАВСРАЛТ №7

Улаанбаатар хотын Ус Сувгийн Удирдах Газар

ТООЦООНЫ ХУУДАС
 Огноо: 2023-01-06
 Хаяг: БЗД Төмрийн гудамж 5
 Утас: ХУД-70172227; СХД-77117707
 БГД-77117702; СБД-77117715
 БЗД-70157013; ЧД-77117716
 И-мэйл: usug@ub.gov.mn

Харилцах дансгууд:
 Худалдаа хөгжлийн банк 404001620
 Төрийн банк 102100001060
 Хаа Банк 5000075928
 ХААН Банк 5003001028
 Голomt банк 1102977359
 Төрийн сан 100900000952

Д/д	Тоолуур дугаар	Залт огноо	Ф	Суурь хураамж	Тоолуур заалт			УсМЗ		Нэгж үнэ/₮		Усны үнэ/₮	
					Эхийн	Эцсийн	Зөрүү	Цэвэр	Бохир	Цэвэр	Бохир	Цэвэр	Бохир
1	1508050013	01/03	80	63220.00	54530	56732	1202	1202	1202	2100	3070	2,524,200.00	3,690,140.00
2	1208002385	01/03	40	24400.00	4151	4167	16	16	16	2100	3070	33,600.00	49,120.00
3	1310000013	05/03	50	6400.00	18835	18835	0	0	0	2100	3070	0.00	0.00
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													
ДҮН				3	94,020.00		1218		1218			2,557,800.00	3,739,260.00
Нийт усны дүн:													6,297,060.00
Массажийн төлбөр					100.00								0.00
Алдагч					0.00								0.00
Төлбөрт үйлчилгээ					0.00		2						0.00
Усны суурь хураамж					94,020.00		3						0.00
Бохир ус цэвэрлэгээ					3,606,000.00								0.00
НӨАТ					999,718.00								
НӨАТ тосоох дүн					9,997,180.00								
Төлбөрт үйлчилгээ													

Тооцооны хугацаан дахь дүн: 10,996,898.00
 Төлбөл зохих төлбөрийн дүн: 23,539,605.00
 Тооцооны хамрах хугацаа: /2022-12-08/ - /2023-01-06/
 Төлбөр төлөх эцсийн хугацаа: 2023-01-13

Төлбөрөө хугацаанаа төлсөн танд баярзалаа

Улаанбаатар хотын Ус Сувгийн Удирдах Газар

ТООЦООНЫ ХУУДАС
 Огноо: 2023-11-08
 Хаяг: БЗД Төмрийн гудамж 5
 Утас: ХУД-70172227; СХД-77117707
 БГД-77117702; СБД-77117715
 БЗД-70157013; ЧД-77117716
 И-мэйл: usug@ub.gov.mn

Харилцах дансгууд:
 Худалдаа хөгжлийн банк 404001620
 Төрийн банк 102100001060
 Хаа Банк 5000075928
 ХААН Банк 5003001028
 Голomt банк 1102977359
 Төрийн сан 100900000952

Д/д	Тоолуур дугаар	Залт огноо	Ф	Суурь хураамж	Тоолуур заалт			УсМЗ		Нэгж үнэ/₮		Усны үнэ/₮	
					Эхийн	Эцсийн	Зөрүү	Цэвэр	Бохир	Цэвэр	Бохир	Цэвэр	Бохир
1	1508050013	10/31	80	0.00	66842	67504	662	662	662	2100	3070	1,390,200.00	2,032,340.00
2	1508050013	11/06	80	63220.00	67504	67657	153	153	153	2630	3850	402,390.00	589,050.00
3	1208002385	11/06	40	24400.00	4479	4485	6	6	6	2630	3850	15,790.00	23,100.00
4	1208002385	10/31	40	0.00	4454	4479	25	25	25	2100	3070	52,500.00	76,750.00
5	1310000013	05/03	50	6400.00	18835	18835	0	0	0	2100	3070	0.00	0.00
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													
ДҮН				5	94,020.00		848		848			1,860,870.00	2,721,240.00
Нийт усны дүн:													4,582,110.00
Массажийн төлбөр					100.00								0.00
Алдагч					0.00								0.00
Төлбөрт үйлчилгээ					0.00		1						0.00
Усны суурь хураамж					94,020.00		3						0.00
Бохир ус цэвэрлэгээ					2,445,000.00								0.00
НӨАТ					712,123.00								
НӨАТ тосоох дүн					7,121,230.00								
Төлбөрт үйлчилгээ													

Тооцооны хугацаан дахь дүн: 7,833,353.00
 Төлбөл зохих төлбөрийн дүн: 7,833,353.00
 Тооцооны хамрах хугацаа: /2023-10-06/ - /2023-11-08/
 Төлбөр төлөх эцсийн хугацаа: 2023-11-15

Төлбөрөө хугацаанаа төлсөн танд баярзалаа

Нэхэмжлэх №372

Нэхэмжлэгч: Байгууллагын нэр: Хот тохижилтын газар
 Регистр: 6108938
 Утас, факс: 11453501-88030580
 Э-шуудан: Нэхэмжилсэн огноо: 2023.11.15
 Банкны нэр: Хаан банк
 Банкны дансны дугаар: 5064975024

№	Гүйлгээний утга	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ /төгрөг/	Нийт үнэ /төгрөг/
1	Хог хаягдал 2023.10.01-2023.10.31	56.76	3,954.55	224,460.26
			Дүн	224,460.26
			НӨАТ	22,446.03
			Нийт дүн	246,906.28

Хоёр зуун дөчин зургаан мянга есөн зуун зургаан төгрөг хорин найман

Мөнгөний дүн: мөнгө
 Тамга: АНХҮҮ
 6108938-4-СБТ3208
 УЛААНБААТАР ХОТ
 Дарга: _____
 Нягтлан бодогч: _____

ХАВСРАЛТ №8

НХМаялт Т-1

Сангийн сайдын 2017 оны 12 дугаар сарын
05-ны өдрийн 347 тоот тушаалын хавсралт

НЭХЭМЖЛЭХ №

Нэхэмжлэгч:
Байгууллагын нэр: БОХЗТЛаборатори
РД: 5059313
Хаяг: ХУД 20-р хороо
Утас: 341817
Банк: Төрийн сан
Данс: 100900013017

Төлөгч:
Байгууллагын нэр: МОН ИРЭЭДҮЙ ХХК
РД: 5030988
Хаяг:
Гэрээний №
Нэхэмжилсэн огноо: 2023-11-01
Төлбөр хийх

№	Гүйлгээний утга	Тоо	Нэгж үнэ	Нийт үнэ
1	устны сорьц	2	56,900	113,800 0
2	алаарын сорьц	3	36,000	108,000 0
3	хөрсний сорьц	2	36,000	72,000 0
4				
5				
6				
Нийт дүн				= 293,800

Мөнгөний дүн: 293,800 (үсгээр)

САНХҮ Дарга
(Тэмдэг) ТУСОСОН 4802317 Нягтлан бодогч
УЛААНБААТАР

Гүйлгээний утга дээр байгууллагын регисторийн дугаараа бичээрэй

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 217984053

Татсан огноо: 2023-11-01 09:32

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
1505026357 MN230015001505026357	100900013017	293,800.00 MNT	Оруулсан
Шилжүүлэгчийн нэр МОН-ИРЭЭДҮЙ ХХК	Хүлээн авагчийн нэр БОХЗТ ЛАБОРАТОРИ	Гүйлгээний утга 5036968 Мон Ирээдүй ХХК. Шинжилгээний төлбөр	
	Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан	Гүйлгээний огноо 2023-11-01	

Гүйлгээг шивсэн хэрэглэгч
П. НАРАНЦАЦРАЛ

Гүйлгээг хянасан хэрэглэгч

Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч

Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

ХАВСРАЛТ №9

ХАРЬЯА ГААЛИЙН ГАЗАР, ХОРОО СЭЛЭНГЭ - АЛТАНБУЛАГИЙН САЛБАР ЛАБОРАТОРИ

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

1. Ирүүлсэн дээжинд холбогдох мэдээлэл

2023 оны 11 сарын 05 өдөр № 319
 Дээж ирүүлсэн газрын нэр Мон-Ирээдүй ХХК
 Дээж сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал Ч. ӨНӨРБАЯР ГУБ
 Холбогдох бичиг баримтын дугаар 0423L02333
 Дээж ирсэн огноо 2023-11-03
 Шинжилсэн огноо 2023-11-05
 Битүүмжлэлийн дугаар 488

2. Шинжилгээний үр дүн

№	Мэдүүлсэн дээж сорьц		Бүтээгдэхүүний стандарт	Шинжилгээний үзүүлэлтүүдийн үр дүн			
	Нэр төрөл	Төлөв байдал		Аргачлалын стандарт	Стандарт үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Үр дүн
9-1	Гадаргуугын идэвхит бодис	өнгөгүй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	poly(oxyethyl en)alkyl amide-0.530
10-1	Арьс ширний нэмэлт	өнгөгүй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	diethylenetriaminepentaa cetic pentasodium
11-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	шаргал өнгөтэй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	sodium and calcium salts-0.361
12-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	шар өнгөтэй шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	2-methyl pentane-2.4-diol-0.428
13-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	Хүрэн өнгөтэй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	Sodium sulfate-0.447
14-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	шаргал өнгөтэй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	polyacrylamide-0.924
15-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	шаргал өнгөтэй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	poly acrylate-0.614
16-1	Тосолгооны бэлдмэл	Өнгөгүй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	polyacrylonitr ile-0.254
17-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	өнгөгүй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	chloroacetaldehyde-0.327
18-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	Цайвар шаргал, өнгөтэй	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	polyamide resin-0.424
19-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	шар өнгөтэй шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НУТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	polyethyleni me-0.138

* - Энэ үзүүлэлт нь итгэмжлэлийн хүрээний тодорхойлолтод ороогүй болно. Сорилтын дүн нь тухайн дээжинд хүчинтэй. Лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр хуулбарлахыг хориглоно.

ХАРЬЯА ГААЛИЙН ГАЗАР, ХОРОО
СЭЛЭНГЭ - АЛТАНБУЛАГИЙН САЛБАР ЛАБОРАТОРИ

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

2.Шинжилгээний үр дүн

20-1	Идээлэгч бодис	Ногоон өнгөтэй, нунтаг	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	Sulfate chromic-0.21
21-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	Цагаан өнгөтэй, нунтаг	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	polyacrylamide-0.209
22-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	Цагаан өнгөтэй, нунтаг	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	kaolin-0.177
23-1	Нийлэг органик идээлэгч бодис	Цагаан өнгөтэй, нунтаг	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	Ammonium sulfonate-0.70
24-1	Тосолгооны бэлдмэл	Шаргал өнгөтэй, нунтаг	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	Polyamide-0.119
25-1	Тосолгооны бэлдмэл	шаргал өнгөтэй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	polyoxyin sulfate-0.143
26-1	Тосолгооны бэлдмэл	шар өнгөтэй шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	poly(oxyethyl en)alkyl amide-0.440
27-1	Тосолгооны бэлдмэл	шар өнгөтэй шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	Poly glycerol-0.523
28-1	Тосолгооны бэлдмэл	Цагаан өнгөтэй, өтгөн	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	2-methyl-2H-isothiazol-3-one-0.450
29-1	Тосолгооны бэлдмэл	шар өнгөтэй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	sodium and calcium salts-0.359
30-1	Тосолгооны бэлдмэл	бор өнгөтэй, өтгөн	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	polyamide-0.289
31-1	Гадаргуугын идэвхит бодис	шаргал өнгөтэй, шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	sodium salt-0.384
32-1	Арьс ширний нэмэлт	шар өнгөтэй шингэн	-	MNS JIS 0117:2003	НҮТ шингээлтийн спектрээр	ИК шингээлтийн спектрээр	sulfone acid-0.481

Шинжилгээ хийж гүйцэтгэсэн: ГУБ - Шинжээч
ГУАБ - Ахлах шинжээч

С. ЗОЛБОО

* - Энэ үзүүлэлт нь итгэмжлэлийн хүрээний тодорхойлолтод ороогүй болно.
Сорилтын дүн нь тухайн дээжинд хүчинтэй.
Лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр хуулбарлахыг хориглоно.

Хуудас: 2 / 2